

Rus kültürünü anlamak için...

Orlando Figes

Rusya tarihi üzerine yaptığı çalışmalarıyla tanınan Orlando Figes, 'Nataşa'nın Dansı'nda, Tolstoy'un 'Savaş ve Barış' romanındaki bir dans tasvirinden yola çıkarak, Rus kültürünü keşfetmeye çıkıyor.

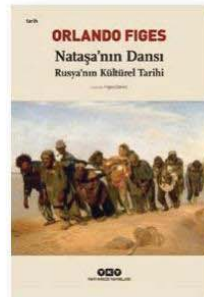
A lthusser, üç bilim kıtasından söz ediyordu: Matematik kıtası, fizik kıtası ve tarih kıtası... Tarih teorisinin bilimselleşme süreci, hem sosyal bilimlerin ne ölçüde bilimsel olabileceği gibi bir tartışmaya yol açarken, aynı zamanda tarih ile benzer düzlemde yer alan sosyoloji, psikoloji gibi diğer disiplinlerin de bilimselleşme sürecine yol açmıştı. Sosyal bilimlerin tarih dışındaki disiplinlerinde bir süredir ciddi sorunlar yaşanıyor. **Ama tarih bilimi daima yeni bir atılım gösteriyor.** Atılım derken şaşkınlık ve hayranlık oluşturan bir biçimde yeni çalışmaların ortaya çıkması durumunu kastediyorum. Bu yeni atılımın, bugün Rusya tarihi konusunda yaşandığını söylemek sanırım abartı olmaz.

Sovyetler'in çöküşünden sonra kaynakların ulaşılabilir hale gelmesiyle belki de bugün yeni bir bakış tarzı ortaya çıkmış durumda. Bu yeni bakış tarzı, Churchill'in 'demirperde' dediği Sovyet döneminin, Rusya üzerine gerdiği perdeyi aralıyor. 'Büyülü Koro' (Solomon Volkov), 'Romonovlar' (Simon Sebag Montefiore), 'Jivago Vakası' (Peter Finn-Petra Couvée), 'Başka Bir Özgürlük' (Svetlana Boym), 'Rusya'nın Kısa Tarihi' (Paul Bushkovitch), 'Stalinizm Hükmederken' (J. Arch Getty), 'Rüya Âlemi ve Felaket' (Susan Buck-Morss) ve bugünlerde yayımlanan Stephen Kotkin'in üç ciltlik 'Stalin' biyografisinin ilk cildi olan 'Stalin -İktidar Paradoksları (1878-1928)', sözünü ettiğim bu yeni atılımın bazıları...

Burada özellikle üzerinde durmak istediğim, Orlando Figes. Figes, Rusya tarihi üzerine çalışmalarını tanıyan. Türkçeye ilk çevrilen kitabı, 'Karanlıkta Fısıldaşanlar -Stalin Rusya'sında Özel Yaşam' (2011) olmuştu. Bu **kitap**, neyle

karşılaştığının farkında olmamak gibi durum etkisi yaratmıştı; bugün önemi daha fazla anlaşılır durumda. Figes'in, Türkiye'de etkili olan kitabı 'Kırım -Son Haçlı Seferi' (2012) oldu. 'Haberini Alayım, Yeter -Gerçek Bir Gulag Aşk Hikâyesi' adlı kitabı ise 2013 yılında çevrildi. Ve şimdi 'Nataşa'nın Dansı -Rusya'nın Kültürel Tarihi'yle (Çev. Figen Dereli) Figes, birçok uluslararası ödülün sahibi.

Bir ülke, yerel duyarlılık ipleriyle, sözelimi dans ile bir arada tutulabilir mi? Dil, din, coğrafya gibi çok daha genel öğeler üzerinde odaklanılır. **Figes, 'Nataşa'nın Dansı'nda, Tolstoy'un 'Savaş ve Barış' adlı romanındaki bir dans tasvirinden yola çıkarak, Rus kültürünü keşfetmeye çıkıyor.** Saf bir ulusal kültür belirlemesi değil Figes'in amacı, bu kültürdeki mitsel imgelerin ulusal Rus bilincini nasıl şekillendirdiğini, Rus halkına tarihin en karanlık dönemlerinde ayakta kalma direnci veren bu maneviyatı keşfetmek. **Ama Figes'in bu kitapta dile getirdiği en önemli problematik, tek ve saf ulusal kültürden söz edemeyeceğimiz açık ama bugün tek ulusal bütünden söz edilebilir mi?** Kitabın en önemli bölümlerinden birini de 'Yurtdışındaki Rusya' oluşturuyor. Orlando Figes, aynı zamanda soluk soluğa okunan bir tarihçi yazar. ■

NATAŞA'NIN DANSI RUSYA'NIN KÜLTÜREL TARİHİ

Orlando Figes
Çeviren: Figen Dereli
Yapı Kredi Yayınları, 2018
592 sayfa, 48 TL.